

1.1 තත්වගණනය කළ මතය

ශ්‍රී ලංකා සීමෙන්ති සංස්ථාවේ 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සංස්ථාවේ 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සංස්ථාව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සංස්ථාව ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සංස්ථාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සංස්ථාවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය හා සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සංස්ථාවේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කෙරේ.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නාවූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනක් හඳුනා නොගැනීම මගින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්ස්ථානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාත්මක මඟහැරීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සංස්ථාවේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ ස්ඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සංස්ථාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතු වේ. මාගේ නිගමනයන් විගණකගේ වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් විය හැකිය.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සංස්ථාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සංස්ථාවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සංස්ථාව ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

ගනුදෙනු කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරිබලය සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම, අදාළ වන වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ගනුදෙනු සටහන් කිරීම සහ වත්කම් සඳහා ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වාගෙන යාම, කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරි බලය සහිතව පමණක් වත්කම්වලට ප්‍රවේශ වීම, සටහන් කරන ලද වත්කම් සඳහා වූ ගිණුම්කටයුතුභාවය පවත්වා වත්කම් සමඟ සාධාරණ කාල වකවානුවලදී සැසඳීම සහ වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවර ගැනීම ආදිය සඳහා සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් “මනාලෙස සැලසුම් කරන ලද” අභ්‍යන්තර ගිණුම්කරණ පාලන පද්ධතියක් ආයතනය විසින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ.

1.5.2 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 18 දරන ප්‍රමිතයේ 6 (ඒ) වගන්තිය ප්‍රකාරව කල්බදු ගිවිසුම් මත උපයන ආදායම් අයභාරයෙහි කොටසක් ලෙස හඳුනාගත නොහැකි වුවත්, එසේ උපයන ලද එකතුව රු.59,317,816 ක කල්බදු ආදායම් අයභාරය ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණි. තවද, මෙම ප්‍රමිතයේ අයභාරයට සම්බන්ධ විෂය පථයෙන් ආවරණය නොවන එකතුව රු.4,668,200 ක කුලී ආදායම්ද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අයභාරය යටතේ ගිණුම්ගත කර තිබුණි.</p>	<p>රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ පැවති රැස්වීම් තීරණයක් අනුව බදු කුලී ආදායම් අයභාරය ලෙස සලකා ඇත.</p>	<p>ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව අයභාරය හඳුනා ගැනීමට සහ ගිණුම් තැබීමට ක්‍රියා කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) ශ්‍රී ලංකා වාර්තාකරණ ප්‍රමිත (SLFRS) අංක 16 කල්බදු පිළිබඳව වූ ප්‍රමිතයේ 90 (බී) වගන්තිය ප්‍රකාරව 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට එකතුව රු.37,934,300 ක් වූ කල්බදු ආදායමක් වෙනම හෙළිදරව් කිරීමකින් තොරව අයභාරය ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණි.</p>	<p>සීමෙන් නිෂ්පාදනය හා අලෙවිය නතර වී ඇති බැවින් සහ අමාත්‍යාංශයේ පැවති රැස්වීමකදී ගත් තීරණ මත බදු කුලිය ආදායම් ලෙස සටහන් කර ඇත.</p>	<p>ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව කල් බදු ආදායම් වෙනමම හෙළිදරව් කළ යුතුය.</p>
<p>(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 08 දරන ප්‍රමිතයේ 49 (a) වගන්තිය ප්‍රකාරව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පූර්ව වර්ෂවල වැරදීම් හෙළිදරව් කිරීමට හා නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වුවත්, ආයෝජන දේපළක් නොවන ඉඩම් ආයෝජන දේපළක් ලෙස ගිණුම් තැබීමේ වරද සමාලෝචිත වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කර තිබූ නමුත් 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට එකතුව රු.238,700,000 ක් වූ ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයෙන් ඉවත් කරන ලද වටිනාකම නැවත රඳවාගත් ඉපයුම් ගිණුම හර කර, ප්‍රත්‍යාගණන සංචිත ගිණුම බැර කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලදී වරද නිවැරදි කරමි.</p>	<p>ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව පූර්ව වර්ෂවල වැරදීම් හෙළිදරව් කිරීමට හා නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

- (ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 16 දරන දේපළ පිරිසිදු හා උපකරණ පිළිබඳ වූ ප්‍රමිතයේ 73 (බී) වගන්තිය ප්‍රකාරව, භාවිතා කරන ක්ෂය ක්‍රමය පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් තොරතුරු සහ එම ප්‍රමිතයේ 79 (බී) වගන්තිය ප්‍රකාරව එකතුව රු.4,851,521 ක් වූ සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කළ වර්තමානයේදී භාවිතා කරනු ලබන වත්කම් පිළිබඳව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ප්‍රමාණවත් තොරතුරු හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.
- නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරමි. ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව ක්ෂය ක්‍රමය සහ සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර භාවිතා කරන ලද වත්කම් පිළිබඳව හෙළිදරව් කළ යුතුය.
- (ඉ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 104 වගන්තිය සහ සේවක ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ අංක 19 දරන ප්‍රමිතයේ අංක 25 සහ 158 දරන වගන්ති ප්‍රකාරව කෙටිකාලීන හා දිගුකාලීන සේවක ප්‍රතිලාභ සම්බන්ධයෙන් එහි ස්වභාවය සහ ඒ පිළිබඳව වන අතිරේක තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කළ යුතු වුවත්, එකතුව රු.1,781,738 ක් වූ සේවක ප්‍රතිලාභ වැය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.
- කෙටිකාලීන සේවක ප්‍රතිලාභ වෙන් වෙන් වශයෙන් දක්වා ඇත. සේවක ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කළ යුතුය.
- (ඊ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 07 මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය සකස් කිරීම පිළිබඳව වූ ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කළ යුතු වුවත්, වර්ෂයේ සත්‍ය මුදල් ගලා යාම සහ සත්‍ය මුදල් ගලා ඒම නොසලකා හැර, ප්‍රමිතයට පටහැනිව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කර තිබුණි. තවද, මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ විගණනයට ඉදිරිපත් කළ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පරීක්ෂා කිරීමට ප්‍රමාණවත් ලිඛිත පැහැදිලි කිරීම් විගණනයට ඉදිරිපත් නොකරන ලදී.
- මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය ගැලපීම් කර එවීමට කටයුතු කරමි. ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය සකස් කළ යුතුය.
- (උ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 ප්‍රකාරව එකතුව රු.3,684,059 ක් වූ පෙර වර්ෂයේ ගැලපීම් වටිනාකම සමුච්චිත රඳවාගත් ඉපයුම් ගිණුමේ සහ හිමිකම් වෙනස් වීමේ ප්‍රකාශයේ ආරම්භක ශේෂයට ගැලපීම් කළ යුතු වුවත්, එම වටිනාකම විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශයේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලාභයක් ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණි. ඒ අනුව 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලාභය රු.3,684,059 කින් වැඩියෙන්ද
- මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය ගැලපීම් කර එවීමට කටයුතු කරමි. ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය සකස් කළ යුතුය.

සමුච්චිත රඳවාගත් ඉපයුම් ගිණුමේ ආරම්භක ශේෂය වූ අලාභය එම වටිනාකමින් වැඩියෙන්ද දක්වා තිබුණි.

1.5.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 1977 සැප්තැම්බර් 20 දිනැති අංක 283/2 දරන ගැසට් නිවේදනය මඟින් සංස්ථාවට පවරාදී තිබූ අක්කර 5,423 රුඩ් 2 පර්චස් 36 ක් වූ පුත්තලම අරුවක්කාලු හුණුගල් නිධිය මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල අක්කර 5,164 රුඩ් 0 පර්චස් 25 ක් ලෙස සටහන් කර තිබුණි. වසර 50 ක කාලයක් සඳහා මෙම ඉඩමෙන් අක්කර 5153 රුඩ් 03 පර්චස් 40 ක් සමාගමක් වෙත බදු දී තිබූ මෙම ඉඩම තක්සේරු කිරීමට හා ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>ඉඩම් තක්සේරුව සඳහා ආයතනයට මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සොයා ගැනීමට ඇති අපහසුතාව මත කාර්යය කළ නොහැකි වී ඇත.</p>	<p>සංස්ථාව සතු වත්කම් තක්සේරු කර ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) 1960 ජූලි 08 දිනැති අංක 12156 දරන ගැසට් නිවේදනය සහ අංක A 2099 දරන සැලැස්ම අනුව කන්කසන්තුරේ පිහිටි අක්කර 241.56 ක් සංස්ථාව වෙත 1960 ජූලි 08 දින පවරා දී තිබුණි. එම පවරා දීමට අදාළ සැලැස්මට අනුව සංස්ථාව සතුව තෙල් ටැංකි 02 ක්ද පවතින බව නිරීක්ෂණය වූ අතර, මෙම ඉඩම සහ තෙල් ටැංකි තක්සේරු කිරීමට හා ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>ඉඩම ආරක්ෂක හමුදාව භාරයේ ඇත. එම ඉඩම මුදා හරින තෙක් තක්සේරු කළ නොහැකි වී ඇත.</p>	<p>සංස්ථාව සතු වත්කම් තක්සේරු කර ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>
<p>(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාව විසින් සංස්ථාව සතු කන්කසන්තුරේ ඉඩමේ කැණීම් කර ගොඩ ගසා ඇති හුණු ගල් ප්‍රමාණයෙන් සණ මීටර් 28,750 ක් වන හුණුගල් තොගය 2018 දෙසැම්බර් 06 දින සහ අංක SLAF/1028/3/10/WKS දරන ලිපිය මඟින් සංස්ථාව වෙත නිදහස් කර දී තිබුණි. වසර එකහමාරක් ක පමණ කාලයක සිට අනාරක්ෂිතව ගොඩ ගසා තිබූ මෙම හුණුගල් තොගය වටිනාකම අගය කර ගිණුම්ගත කිරීමටත්, ආරක්ෂා කිරීමට සහ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ලැබෙන කාර්යයකට භාවිතා කිරීමට මෙතෙක් පියවර ගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>මෙම හුණුගල් තොගය අගය කිරීමට නියමිතව තිබුණි. එම හුණුගල් තොගයෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් නැති වී ඇති බැවින් නව අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය එම හුණුගල් භාවිතා කර නව ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජනා කර ඇත.</p>	<p>සංස්ථාව සතු මෙම හුණුගල් තොගය අගය කර ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

(ඇ) 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට සංස්ථාව විසින් රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාවට ගෙවිය යුතු කුලී වටිනාකම රු.3,822,724 ක් ලෙස සටහන් කර තිබූ නමුත්, විගණනයට ඉදිරිපත් කළ කුලී උපලේඛනය අනුව එම සංස්ථාවට ගෙවිය යුතු කුලී වටිනාකම රු.1,302,462 ක් වූයෙන්, එකතුව රු.2,520,262 ක් ගෙවිය යුතු කුලිය වැඩියෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් කර තිබුණි.	ඉංජිනේරු සංස්ථාව මගින් එවන ලද ලිපිය අනුව 2012 දෙසැම්බර් 31 දක්වා පමණක් කුලිය සටහන් කර ඇත. ඉංජිනේරු සංස්ථාවේ ලිපිය ප්‍රකාර අප විසින් හිඟ මුදල් පියවීම කරනු ලැබේ.	ගෙවිය යුතු කුලිය සොයා බලා නිවැරදිව ගිණුම්වල සටහන් කළ යුතුය.
(ඉ) සංස්ථාව විසින් පුද්ගලයෙකු වෙත පැවරූ නඩුවක් මගින් අයවිය යුතු මුදල රු.1,112,000 ක් ලෙස සටහන් කර තිබුණද, එම පුද්ගලයාගෙන් සංස්ථාවට අයවිය යුතු මුදල රු.2,730,002 ක් අඩුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් කර තිබූ බව විගණනයට නිරීක්ෂණය විය.	සංශෝධිත නිවැරදි අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරියේදී සටහන් කරනු ලැබේ.	පිළිතුර පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිවැරදි කළ යුතුය.
(ඊ) සංස්ථාවේ ලෙජරය හා මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු විකුණුම් වටිනාකම රු.565,128 ක් වූ අතර, විකුණුම් බඩුවල පිරිවැය රු.565,129 ක් විය. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ දල ලාභයක් උපයාගෙන නොතිබුණි. නමුත් විවිධ ප්‍රභවයන්ගෙන් ලැබූ එකතුව රු.62,741,688 ක වෙනත් ආදායම් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම් ප්‍රකාශයේ උපයාගත් දල ලාභය ලෙස සටහන් කර තිබුණි.	හුණුගල් නිධිය සඳහා වන බදු කුලිය සහ කුලී ආදායම් 2019 ආදායම් ප්‍රකාශයේ අයභාරය (Revenue) ලෙස සටහන් කර ඇත.	මෙම වෙනත් ලැබීම් ආදායම් ප්‍රකාශයේ වෙනත් ආදායම් ලෙස සටහන් කළ යුතුය.
(උ) සංස්ථාව 2017/ 2018 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ආදායම් බදු අඩුවෙන් ගෙවීම මත රු.678,794 ක දඩ මුදලක් ගෙවන ලෙස සංස්ථාව වෙත දැනුම් දී තිබූ අතර, එම දඩ මුදල කපා හරින ලෙස සංස්ථාව විසින් ඉල්ලීම් කළද, ඒ සඳහා ලිඛිත අවසර ලැබී නොතිබුණි. එම දඩ මුදල සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ගෙවීමට හෝ ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	මෙම දඩ මුදල කපා හැරීමට ඉල්ලුම් කර ඇති නිසා ගෙවීමට හෝ ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කර නොමැත.	දඩ මුදල ගෙවා නොමැති බැවින් ගිණුම්ගත කර පසුව නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඌ) 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට ලැබිය යුතු කෙටිකාලීන තැන්පතු පොළී ආදායම වූ එකතුව රු.365,655 ක් කෙටිකාලීන තැන්පතු ලෙස ගිණුම්ගත කිරීම නිසා, එම වටිනාකමින් කෙටිකාලීන තැන්පතු පොළී ආදායම අඩුවෙන්ද කෙටිකාලීන තැන්පතු වටිනාකම වැඩියෙන්ද ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	ඉදිරියේදී ලැබිය යුතු පොළී ආදායම් තැන්පතු යටතේ නොදක්වා ලැබිය යුතු පොළී ආදායම් ලෙස සටහන් කරමි.	ලැබිය යුතු පොළී ආදායම් නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

- (ඵ) 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට එකතුව රු.190,642 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත ලැබිය යුතු පොළී ආදායම භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ගිණුමේ ගිණුම්ගත කිරීම නිසා ලැබිය යුතු පොළී ආදායම රු.190,642 ක් අඩුවෙන්ද, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වටිනාකම රු.190,642 ක් වැඩියෙන්ද ගිණුම්ගත කර තිබුණි.
- (ඵ) 2019 දෙසැම්බර් 31 දින සිට වාර්ෂික වාර්තා ඉදිරිපත් නොකිරීම මත කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ අවලම්භිත සමාගමක් (Suspended) කර තිබුණ අතර, සංස්ථාව විසින් එම සමාගමේ සිදු කර තිබූ ආයෝජන 2017 වර්ෂයේ කොටසක වෙළඳපොළ අගය වූ රු.5.70 ක අගය පදනම් කරගෙන 2019 මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ආයෝජන වටිනාකම ලෙස එකතුව රු.617,662,779 ක් ගිණුම්ගත කර තිබුණි. ඒ අනුව ආයෝජනයේ සත්‍ය වෙළඳපොළ අගය ගිණුම් වලට ගත නොහැකි වූ අතර, ආයෝජන ගිණුම්ගත කරන ආකාරය ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය යටතේද හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.
- (ඹ) සංස්ථාවේ 1990 වර්ෂයේ ගෙවිය යුතු විගණන ගාස්තු වෙනුවෙන් අංක 036980 දරන රු.335,249 ක ඉන්වොයිස් පත්‍රය නිකුත් කර තිබුණි. එම වටිනාකම 2019 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා ගෙවීමට හෝ ගෙවිය යුතු වියදමක් ලෙස ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි. සංස්ථාවේ 2004 වර්ෂය සඳහා වන විගණන ගාස්තුව රු.188,258 ක් වූ අතර, ඒ සඳහා එකඟතාවය එල නොකිරීම නිසා ඉන්වොයිස් පත්‍ර නිකුත් කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි. එම ගෙවිය යුතු විගණන ගාස්තු වෙනුවෙන් සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීමේදී වෙන් කිරීම් කර නොතිබුණි.
- ඉදිරියේදී ලැබිය යුතු පොළී ආදායම් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් යටතේ නොදක්වා ලැබිය යුතු පොළී ආදායම් ලෙස හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කරමි.
- 2020 මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ආයෝජන ගිණුම් තැබීමේදී වර්තමාන අගය සැලකිල්ලට ගෙන ගිණුම් තැබීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.
- 1990 වසරට අදාළ ලිපිලේඛන සොයා ගැනීම අපහසුවී ඇත. 2004 වසරේ විගණක ගාස්තු සඳහා අමාත්‍යාංශ අනුමැතිය ලබාදීම පිළිබඳව තහවුරු කර ගැනීමට අප හට අපහසු වේ.
- ලැබිය යුතු පොළී ආදායම් නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
- ගිණුම් ප්‍රමිත අනුව ආයෝජන ගිණුම් තැබිය යුතු අතර, ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය හෙළිදරව් කළ යුතුය.
- විගණන ගාස්තු නිවැරදිව ගිණුම් තැබීමට ක්‍රියා කළ යුතුය.

1.5.4 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

විෂයය	මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වටිනාකම	අනුරූපී වාර්තා අනුව වටිනාකම	වෙනස	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
	රු.	රු.	රු.		
ස්ථාවර වත්කම්	9,598,396	6,000,122	3,598,274	2016 වර්ෂයේදී හඳුනා ගැනීමට හැකි වූ වත්කම් වල පිටිවැය පමණක් ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයට සටහන් කර ඇත. හඳුනාගත නොහැකි වත්කම් සටහන්ව නැත.	වත්කම් ලේඛනය නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.5.5 ඒකාබද්ධ කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සංස්ථාව විසින් ලංකා සීමෙන්ති සමාගමේ රු.10 කොටස් 108,361,891 ක එනම් එකතුව රු.1,083,618,910 ක් ආයෝජනය කර තිබුණි. ඒ අනුව සංස්ථාවේ පරිපාලිත සමාගමක් වන ලංකා සීමෙන්ති සමාගමේ කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 62.45 ක් සංස්ථාව සතු වුවද, සංස්ථාව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ද ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර නොතිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය වන විට මෙම රාජ්‍ය සමාගමේ සේවකයින් ස්වේච්ඡාවෙන් විශ්‍රාම යවා සමාගම වසා දමා තිබුණි.	ලංකා සීමෙන්ති සමාගම 2019 වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කර නොමැති නිසා ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කළ නොහැක.	2019 ගිණුම් ප්‍රමිත ප්‍රකාරව ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කළ යුතුය.

1.5.6 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විෂය	මුදල	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
	රු.			
(අ) වෙළඳ හා අනෙකුත් ලැබිය යුතු ශේෂ	28,433,713	ශේෂ සනාථන ලිපි	ශේෂ සනාථන ඉල්ලා සිටියද මේ වනතුරු ලැබී නැත.	ණය ශේෂ සඳහා ශේෂ සනාථන ලබා ගැනීමට ක්‍රියා කළ යුතුය.

(ආ) ආයෝජන	6,400,000	ආයෝජන කොටස් නහවුරු සාක්ෂි	කොටස් කිරීමට සාක්ෂි	සාක්ෂි ඉල්ලුම් කළද, විගණනය ඉල්ලා සිටි සාක්ෂි එම සමාගමෙන් ලැබී නැත.	විගණනය වෙත ප්‍රමාණවත් ලිඛිත සාක්ෂි ලබාගෙන ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ඇ) ගෙවිය යුතු බදු (VAT)	12,471,720	ශේෂ තහවුරු සඳහා වන සාක්ෂි	කිරීමට	දීර්ඝ කාලීනව පැවත එන මෙම ශේෂ තහවුරු කර ගැනීමට අපහසු වේ.	ශේෂ තහවුරු සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ඈ) ලැබිය යුතු බදු (VAT)	9,935,654	ශේෂ තහවුරු සඳහා වන සාක්ෂි	කිරීමට	මෙම මුළු අගය තහවුරු කරගත නොහැක.	ශේෂ තහවුරු සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ඉ) ලැබිය යුතු රඳවාගත් බදු	2,748,462	රඳවා ගැනීම් සහතික	බදු	මෙම අගය තහවුරු කරගත නොහැකිව ඇත.	ශේෂ තහවුරු සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

1.6. ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සඳහන් එකතුව රු.76,862,633 ක් වූ වෙළඳ හා අනෙකුත් ලැබිය යුතු ශේෂයෙන්, එකතුව රු.65,869,285 ක් වසර 03 කට වැඩි කාලයක සිට ලැබිය යුතුව පවතින ශේෂයක් වන අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විටද මෙම ශේෂය අයකර ගැනීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.	වසර 03 ට වැඩි ශේෂය පිළිබඳව කිසිදු පිළිතුරක් ලබාදී නැත.	මෙම පැරණි ශේෂ අයකර ගැනීමට ක්‍රියා කළ යුතුය.

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සඳහන් එකතුව රු.28,433,713 ක් වූ වෙළඳ හා අනෙකුත් ගෙවිය යුතු ශේෂයෙන්, එකතුව රු.25,936,138 ක් වසර 03 කට වැඩි කාලයක සිට ගෙවිය යුතු ශේෂයක් ලෙස සටහන් කර තිබූ අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළද එම මුදල් ගෙවා පියවීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	වර්ෂ 03 ට වැඩි ගෙවිය යුතු ශේෂ පිළිබඳව පිළිතුරු ලබාදී නැත.	ගෙවිය යුතු වැය නිරවද්‍යතාව සොයා බලා ගෙවා පියවීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.7 නීති රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි 135	රු. සංස්ථාවේ කාර්ය මණ්ඩලය අතර මුදල් පාලනය සම්බන්ධ කාර්යයන් ලිඛිතව පවරාදී නොතිබුණි.	අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල පත්‍රිකාවක් අනුමැතිය ලබාගෙන ඇත.	මුදල් රෙගුලාසි අනුව ක්‍රියා කළ යුතුය.
(ආ) මුදල් රෙගුලාසි 260 සහ 264	වවුචර් පත්‍ර භාවිතා කර ගෙවීම් කිරීමේදී වෙක්පත හෝ මුදල් භාරගත් බවට සහ අනන්‍යතාවය තහවුරු කර ගැනීම සහ ආදායකයාගෙන් මුදල් ලද බවට කුවිතාන්සියක් ලබාගත යුතු වුවත්, ගෙවීම් වවුචර් පත්‍ර 72 ක් භාවිතා කර එකතුව රු.3,559,008 ක ගෙවීම් කිරීමේදී වවුචරය මත අත්සනක් හෝ ගෙවීම් ලද බවට කුවිතාන්සියක් රහිතව ගෙවීම් කර තිබූ අතර, අදාළ වෙක්පත් ආදායකයාගේ ඉල්ලීම මත ආයතනය විසින්ම බැංකුගත කර තිබුණි.	ගෙවීම් වෙක්පත් මගින් සිදු කරන අතර, වෙක්පතේ නම සඳහන් ආදායකයාගේ ඉල්ලීම මත අප විසින් එය බැංකුවේ තැන්පත් කර තැන්පත් කළ තැන්පතු පත්‍රය වවුචරයට අමුණා ඇත. විමසුමේ සඳහන් පරිදි යම් නිවැරදි කිරීමක් සිදු කළ යුතු නම් එය ඉදිරියේදී නිවැරදි කරනු ලැබේ.	මුදල් රෙගුලාසි අනුව ක්‍රියා කළ යුතුය.
(ඇ) මුදල් රෙගුලාසි 757 (4)	සංස්ථාව සතු වත්කම් සම්බන්ධයෙන් සමීක්ෂණයක් පවත්වා විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත්, 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමීක්ෂණ මණ්ඩල වාර්තා 2020 අගෝස්තු 15 දින වන විටද විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	සමීක්ෂණ වාර්තා පිළියෙල කිරීමට ප්‍රමාද විය.	මුදල් රෙගුලාසි අනුව ක්‍රියා කළ යුතුය.

- (ඇ) 2018 නොවැම්බර් 14 දින අංක 02/2018 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛය මෙම වකුලේඛය ප්‍රකාරව අනුමැතිය ලබා ගැනීමකින් තොරව සංස්ථාව විසින් 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට එකතුව රු.19,261,864 ක් සහ 2020 ජනවාරි මස රු.51,500,000 ක් රාජ්‍ය බැංකුවක ස්ථාවර තැන්පතු වල ආයෝජනය කර තිබුණි.
- 2019 වර්ෂයේ ලද ආදායමෙන් ඉතිරි වූ මුදල් සහ 2020 දී සම්පූර්ණ ආදායම රජයේ බැංකුවක ස්ථාවර තැන්පතු ලෙස තැන්පත් කර ඇත.
- වකුලේඛයට අනුව ක්‍රියා කළ යුතුය.
- (ඉ) 2014 පෙබරවාරි 14 දිනැති අංක 01/2014 දරන රාජ්‍ය මුදල් වකුලේඛයේ 5 (2) වගන්තිය මෙම වකුලේඛය ප්‍රකාරව අභ්‍යන්තර විගණන සැලැස්මක් පිළියෙල කර නොතිබූ අතර, 2016 වර්ෂයේ සිට සංස්ථාව තුළ අභ්‍යන්තර විගණන අංශයක් ක්‍රියාත්මක නොවුණි.
- ඉදිරියේදී විගණන අංශයක් ස්ථාපිත කර අදාළ කාර්යයන් පවරනු ලැබේ.
- වකුලේඛ ප්‍රකාරව අභ්‍යන්තර විගණන අංශයක් පිහිටුවා අභ්‍යන්තර විගණනය කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.39,349,905 ක ලාභයක් වූ අතර, ඊට අනුරූපව ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.15,958,430 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.23,391,475 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට අයභාරය රු.27,242,147 කින් වැඩි වීමත්, ඊට සාපේක්ෂව මූල්‍ය වියදම් රු.3,113,045 කින් අඩු වීමත්, ආදායම් බදු වියදමක් නොමැති වීමත් ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
-----------------	------------------------------	----------

(අ) 2016 වර්ෂයේ ස්වේච්ඡා විශ්‍රාම වන්දි යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පසුව සංස්ථාව සතු වත්කම් කළමනාකරණය හා ඵලදායී කාර්යයන් වල ආයෝජනය කිරීම මඟින් ආදායම් ඉපයීම සංස්ථාවේ කාර්යය මණ්ඩලය වෙත පැවරුණු කාර්යය භාරය විය. නමුත්, සංස්ථාවේ පසුගිය වර්ෂවල ක්‍රියාකාරීත්වය මත පුද්ගලයන් සහ ආයතන 13 ක් වෙතින් 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට එකතු වටිනාකම රු.14,752.739 ක් සංස්ථාව වෙත අයකරගත යුතුව	හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමට උපදෙස් ලබාදී ඇත.	සංස්ථාවට විවිධ පාර්ශව වලින් අයවිය යුතු මෙම මුදල් අයකර ගැනීමට ක්‍රියා කළ යුතුය.

තිබුණි. එම මුදල් අයකර ගැනීම සඳහා විවිධ අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග වලට යොමු වී තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී එම මුදල් අයකර ගැනීමට ඉහළ කළමනාකරණය අපොහොසත් වී තිබුණි.

(ආ) 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට සංස්ථාව සතු කොල්ලපිටිය ඉඩම බැංකුවකට උකස් කර ලබාගෙන තිබූ මුළු ණය මුදල රු.97,700,000 ක් විය. එම ණය මුදල 2018 ජුනි 25 දින බැංකුව විසින් උපලේඛන ගත කර තිබූ අතර, එම ණය වෙනුවෙන් 2019 වර්ෂය තුළ ණය වාරික ලෙස එකතුව රු.24,000,000 ක් ද, ණය පොළී ලෙස රු.11,539,256 ක් ද ගෙවීම් කර තිබුණි. 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට එකතුව රු.73,700,000 ක හිඟ ණය මුදලක් ගෙවිය යුතුව තිබුණි. ඒසේ හිඟ ණය පියවීමට තිබියදී 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.19,261,864 ක් සහ 2020 ජනවාරි මස රු.51,500,000 ක් ණය පොළියට වඩා අඩු පොළී ආදායම් ලබා ගැනීම සඳහා එම මුදල් ලිඛිත අවසරයකින් තොරව රාජ්‍ය බැංකු වල ස්ථාවර තැන්පතු ලෙස ආයෝජනය කර තිබුණි.

ස්ථාවර තැන්පතු වලට අදාළ පොළිය බැංකු ණය පොළියට වඩා අඩු වුවද, මාසික වියදම් සඳහා වූ මුදලින් බැංකු ණය පියවිය නොහැක.

මූල්‍ය වියදම් අවම වන පරිදි ණය ගෙවීම් කර, ඉතිරිවීම් පමණක් කෙටිකාලීන ආයෝජනය කළ යුතුය.

(ඇ) කන්කසන්තුරේ පිහිටි සංස්ථාවට අයත් තෙල් ටැංකි 02 ක් සහ නල පද්ධතිය රාජ්‍ය සමාගමක් වෙත ලිඛිත ගිවිසුමකට එළඹීමකින් තොරව පරිහරණය සඳහා ලබාදී තිබුණි. 2019 සැප්තැම්බර් 09 දින රේඛීය අමාත්‍යාංශයේදී පැවති රැස්වීමකදී මේ සඳහා ගාස්තු ගෙවිය යුතු බවට නිගමනය කර ගාස්තු ගෙවන ලෙස අදාළ පාර්ශවයන් වෙත දැනුම්දී තිබුණි. නමුත්, සංස්ථාව සතු හෙක්ටයාර් 2.4281 ක් වූ මෙම ඉඩම 2019 පෙබරවාරි 08 දින අංක 2110 දරන රජයේ ගැසට් පත්‍රය මගින් වාණිජ කටයුත්තක් සඳහා පරිහරණය කරන රාජ්‍ය සමාගම වෙත බදු දීමට ක්‍රියා කරන බව නිවේදනය කර තිබුණි. එම ගැසට් නිවේදනය එල කර

මෙම මුදල් දින 14 ක් තුළ ගෙවීමට එකඟ වුවද, මේ දක්වා මුදල් ලැබී නැත.

මෙම හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමටත් ලිඛිත ගිවිසුම් අනුව තෙල් ටැංකි ලබා දීමටත් ක්‍රියා කළ යුතුය.

වසරකට වැඩි කාලයක් ගතවී තිබූ අතර, සංස්ථාව සතු මෙම ඉඩම පැවරීමේ ගැටලුව නිරවුල් කර ගැනීමටත්, තෙල් ටැංකි හා ඉඩම පරිහරණය සඳහා ලිඛිත ගිවිසුමකට අනුව ලබාදීමටත් එම රාජ්‍ය සමාගම පරිහරණය කළ කාලයට අදාළව ගාස්තුව වන එකතුව රු.151,320,000 ක වටිනාකම අයකර ගැනීමටත් සංස්ථාවේ කළමනාකරණය මේ දක්වා කටයුතු කර නොතිබුණි.

- (ඇ) සංස්ථාව විසින් රු.1,200,000 කට හෙක්ටයාර් 2.3103 ක් වූ ඉඩමක් ගාල්ල උණවටුන ප්‍රදේශයෙන් 1989 පෙබරවාරි 22 දින මිලදීගෙන තිබුණි. එලදායි කාර්යාලයට යොදා නොගෙන නිෂ්කාර්යාල වත්කමක් ලෙස තිබූ මෙම ඉඩම සුනාමියෙන් විපතට පත් වූ ජනතාව නැවත පදිංචි කිරීම සඳහා හබරාදුව ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා විසින් කටයුතු කර තිබුණි. සංස්ථාවට අයත් වූ මෙම දේපළ භාවිතා කිරීමට අදාළව නීතිමය පියවර ගැනීමටත්, සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වාම කිසිදු වන්දි මුදලක් ලබා ගැනීමටත් කළමනාකරණය ක්‍රියා කර නොතිබුණි.

පෙර කලාසිය යැවීමෙන් පසුව සංස්ථාව සතු වත්කම් මෝසමක් මඟින් නඩුව ගන්නා බව දන්වමි. ආරක්ෂා කිරීමට ක්‍රියා කළ යුතුය.
- (ඉ) සෂ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය ඇතුළු නාගරික සංවර්ධන කටයුතු සඳහා වනාවිල්ලුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ එළවක්කුලම සහ සේරක්කුලිය ග්‍රාම නිලධාරී වසම් වල සංස්ථාව සතුව තිබූ ඉඩම් වල අයිතිය 2018 ජූනි 21 දින සහ 2018 නොවැම්බර් 14 දිනැති අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍ර මඟින් රජයට පවරාගෙන තිබුණි. ඉහතින් සඳහන් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එම ඉඩම් වල භුක්තිය සංස්ථාව විසින් නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය වෙත 2020 ජූලි මස පවරාදී තිබූ නමුත්, සංස්ථාව සතු එම ඉඩම් සඳහා රජයේ තක්සේරුව මත වන වන්දි මුදලක් 2020 ජූලි මස දක්වා ලබා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ඉඩමේ භුක්තිය වනාවිල්ලුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත භාරදීමෙන් පසුව වන්දි මුදල් ලබා ගැනීම සඳහා ඉදිරියේදී කටයුතු කරනු ලැබේ.

සංස්ථාව සතු ඉඩම් වල භුක්තිය භාර දීමට සමගාමීව සංස්ථාව වෙත රජයේ තක්සේරුව මත වන්දි ලබා ගැනීමට ක්‍රියා කළ යුතු වේ.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සංස්ථාව පිහිටුවීමේ ප්‍රධාන අරමුණ සිමෙන්ති හා සිමෙන්ති ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන සිදු කිරීම හා ඒවා අලෙවි කිරීම වුවත්, එම කිසිදු කාර්යයක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ සිදු කර නොතිබුණි. 2016 වර්ෂයේ සිට ස්වේච්ඡා විශ්‍රාම වන්දි යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පසුව රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සංස්ථාව සතු දේපළ පරිපාලනය, කළමනාකරණය හා ඵලදායී යෝජනා වල යෙදවීම සංස්ථාවේ වර්තමාන කාර්යය භාරය ලෙස උපදෙස් ලබාදී තිබුණි. නමුත් එම කාර්යය භාරය ඉටු කිරීමට සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ කාර්යක්ෂමව හා වඩා ඵලදායී ලෙස ඉටු කර නොතිබූ අතර, ලබාදී ඇති උපදෙස් ප්‍රකාරව සංස්ථාව සතු ඉතිරි මුදල් භාණ්ඩාගාරයට ප්‍රේෂණය කිරීම වෙනුවට සංස්ථාව වෙත ලැබූ මුදල් ලිඛිත අවසර ලබා ගැනීමකින්ද තොරව ස්ථාවර තැන්පතු වල ආයෝජනය කර තිබුණි.</p>	<p>ස්වේච්ඡා වන්දි යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පසුව සංස්ථාවට ප්‍රධාන අරමුණු හා සම්බන්ධ මෙහෙයුම් කටයුතු වල නිරත විය නොහැක. ඉතිරි සේවකයින් යොදා ගනිමින් සංස්ථාවේ ඉදිරි කටයුතු පවත්වාගෙන යාම සිදු කරයි.</p>	<p>ස්වේච්ඡා විශ්‍රාම වන්දි ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ලබාදුන් උපදෙස් අනුව කටයුතු කළ යුතුය.</p>

3.3. මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 1996 අගෝස්තු 23 දින අත්සන් කළ අංක 495 දරන අරුචක්කාලු හුණු ගල් නිධිය සහිත ඉඩම සමාගමකට බදු දීමට අදාළ බදු ගිවිසුමේ කොන්දේසි කිහිපයක් 2019 නොවැම්බර් 07 දින අත්සන් කළ අංක 268 දරන අතිරේක බදු ගිවිසුමෙන් සංශෝධනය කර තිබුණි. ඒ අනුව සංශෝධිත බදු කුලිය ලෙස සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.58,021,840 ක් වාරික දෙකකින් සංස්ථාව ලබාගෙන තිබුණි. නීතිපතිවරයාගේ ලිඛිත අනුමැතිය රහිතව එළඹීම මෙම අතිරේක බදු ගිවිසුමෙහි 1993 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා වූ කාලයට අදාළව වැඩි විය යුතු බදු කුලිය පිළිබඳව සඳහන් නොකිරීම නිසා එම කාලයට අදාළ බදු මුදලෙහි වැඩිවීම සංස්ථාවට අහිමි වී තිබුණි. තවද, බදු කුලිය වැඩි වීමේ ප්‍රතිඵලය සියයට 12 ක් ලෙසත්, 2019 වසර සඳහා සංශෝධිත බදු කුලිය ඇමරිකානු ඩොලර් 319,318 ක් ලෙසත් සඳහන් කළ සංස්ථාවට අවාසිදායක ගිවිසුමකට, නීතිපතිවරයාගේ අනුමැතියක්ද</p>	<p>විගණන විමසුමේ සටහන් කර ඇති කරුණු පිළිගනිමු.</p>	<p>ගිවිසුම් අත්සන් කිරීමට පෙර නීතිපති සහ රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ උපදෙස් ලබාගත යුතු අතර, අනුමැතිය ලබා ගැනීමෙන් පසුව ගිවිසුම් අත්සන් කළ යුතුව තිබුණි.</p>

රහිතව 2019 නොවැම්බර් 07 දින සංස්ථාවේ හිටපු සභාපතිවරයා අත්සන් තබා තිබුණි.

(ආ) 2017 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ සංස්ථාවට අයත් අරුවක්කාලු හුණුගල් නිධිය සහිත ඉඩමේ පස්වල පූර්ව ගබඩානා අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීම සඳහා ලිඛිත ගිවිසුමකට එළඹීමෙන්ද තොරව පෞද්ගලික සමාගමකට අවසර ලබාදී තිබුණි. ඒ අනුව කාලපරිච්ඡේදය තුළ සංස්ථාව වෙත වර්ෂයකට ඇමරිකානු ඩොලර් 20,000 ක් බැගින් එකතුව රු.4,273,444 ක් ලැබී තිබුණි. ඒ අනුව මෙම පෞද්ගලික සමාගම වර්ෂ 03 ක කාලයක් තුළ සංස්ථාව සතු ඉඩමේ ඛනිජ සම්පත් ගවේෂණය කර ලබාගත් ප්‍රතිඵල සහ ඛනිජ සම්පත් මොනවාද යන්න පිළිබඳ කිසිදු තොරතුරක් විගණන පරීක්ෂාවන් සඳහා ඉදිරිපත් නොවූ අතර, සංස්ථාව සතු ඛනිජ සම්පත් නිසි පරිපාලන හා කළමනාකරණයකින් තොරව පෞද්ගලික සමාගමක් ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබන බව නිරීක්ෂණය විය.

ගවේෂණය සඳහා භූමියට ඇතුල් වීමට අවසර ලබාදීම පමණක් අප සිදු කර ඇත.

ඛනිජ සම්පත් සහ ඉඩම් සංස්ථාව සතු බැවින් මෙම ඛනිජ ගවේෂණය පිළිබඳව සංස්ථාව සොයා බලා සංස්ථාවේ සම්පත් ආරක්ෂා කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.4 නිෂ්කාර්ය හෝ උන උපයෝජිත දේපල, පිරියත හා උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සංස්ථාව සතු පර්වස් 89.07 ක කොල්ලුපිටියේ පිහිටි ඉඩම තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2017 මාර්තු 17 දින රු.735,000,000 කට තක්සේරු කර තිබුණි. විශාල මූල්‍ය හා ආර්ථික වටිනාකමකින් යුතු මෙම ඉඩම සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කිරීමකින් තොරව සහ විධිමත් ලිඛිත ගිවිසුමකට එළඹීමෙන් තොරව ආයතන 07 කට වාහන ගාල් කිරීම සඳහා ලබාදී තිබුණි. ඒ අනුව 2019 වර්ෂය තුළ එකතුව රු.5,077,401 ක කුලී ආදායමක් උපයාගෙන තිබූ අතර, නිෂ්කාර්යාව පැවති මෙම ඉඩම වඩා ඵලදායී ආයෝජනයකට යෙදවීමට ක්‍රියා කර නොතිබුණි.</p>	<p>සංස්ථාවේ නව කළමනාකරණය විසින් මෙම ඉඩම ඵලදායී ව්‍යාපෘතියකට යෙදවීමට කටයුතු කරමින් සිටී.</p>	<p>මෙම වටිනා ඉඩම ඵලදායී කාර්යයකට යොදාගත යුතුය.</p>

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 අභ්‍යන්තර විගණනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2003 ජූනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී 12 දරන වකුලේඛය ප්‍රකාර අවම වශයෙන් තෙමසකට වරක්වත් විගණන හා කළමනාකරණ කමිටු රැස්වීම් පැවැත්විය යුතු වුවත්, සංස්ථාව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී කමිටු රැස්වීම් 03 ක් පමණක් පවත්වා තිබුණි.	තෙමසකට වරක් විගණන හා කළමනාකරණ කමිටු පැවැත්වීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	වකුලේඛ ප්‍රකාරව ක්‍රියා කළ යුතුය.